

Infrastrukturdepartementet

Rapport från extrainsatt TTE Energi den 9 september 2022

Vid rådsmötet i Bryssel diskuterades dels möjliga nödgärder för att minska de höga energipriserna, dels beredskap inför nästa vinter. Sverige representerades av energi- och digitaliseringsminister Khashayar Farmanbar.

Möjliga nödgärder för att minska de höga energipriserna

Kommissionen (energikommissionär Kadri Simson) indikerade att likviditet i energibolagen fortsatt var ett problem och noterade att tre medlemsstater, däribland Sverige, redan hade vidtagit nationella åtgärder. Kommissionen presenterade sitt icke-papper inklusive fem förslag till åtgärder för att minska energipriserna och meddelade att ett lagförslag skulle presenteras veckan efter. Kommissionen såg svårigheter med att införa ett pristak på all importerad gas då det skulle kunna äventyra försörjningstryggheten.

Det fanns en bred enighet bland medlemsstaterna om behovet av snabba och effektiva åtgärder på EU-nivå för att hantera de höga energipriserna. Några medlemsstater underströk vikten av flexibilitet givet nationella förutsättningar. Flera medlemsstater, inklusive Sverige, menade att dagens elmarknadsmodell inte var designad för den krissituation som EU nu befann sig i.

Flera medlemsstater, inklusive Sverige, var positiva till kommissionens förslag om ett energisparkrav, medan andra var tveksamma till att ett sådant krav blev bindande. Många medlemsstater, inklusive Sverige, ställde sig positiva till kommissionens förslag om likviditetsstöd till energibolag för att hantera prisvolatiliteten på marknaden.

Vad gällde kommissionens förslag om temporärt referenspris på elproduktion med låg marginalkostnad samt återbetalning till kunderna var några medlemsstater positiva, andra var positiva om åtgärden var tillfällig, ett par medlemsstater menade att det var tveksamt om åtgärden skulle ha någon effekt och en medlemsstat föredrog nationella åtgärder för maximal flexibilitet. Sverige menade att förslaget snabbt behövde utredas för att se om det var lämpligt att genomföra.

Flertalet medlemsstater framförde vikten av att minimera gasprisets påverkan på elpriset, medan några menade att eventuella åtgärder inte får riskera försörjningstryggheten. En handfull medlemsstater gav stöd till den så kallade iberiska modellen, men hade förståelse för att den inte skulle fungera i alla medlemsstater.

Många medlemsstater var öppna för någon form av tillfälligt pristak för gas. Sverige menade att förslaget behövde analyseras, förutsatt att åtgärden blev riktad och temporär samt kunde rättfärdigas ur ett klimat- och konsumentperspektiv. Förslaget borde även kombineras med besparingsåtgärder. En handfull medlemsstater var kritiska till pristak på rysk gas och menade på att det skulle påverka försörjningen negativt. Ett annat argument som framfördes var att det skulle vara likvärdigt med sanktioner och därmed borde hanteras i annan rådskonstellation. Flera medlemsstater lyfte möjligheten till gemensamma inköp av gas för att minska gaspriset. Fyra medlemsstater ställde sig positiva till ett pristak för rysk gas.

En handfull medlemsstater menade att EU:s utsläppshandelssystem (ETS) kunde användas för att sänka energipriserna, medan lika många, inklusive Sverige, motsatte sig detta.

Sverige framförde att elpriserna temporärt måste frikopplas från gaspriset, att alla åtgärder borde övervägas för att få ned de höga energipriserna och att såväl energieffektivisering och efterfrågeminskning som smartare energianvändning kunde vara effektiva åtgärder. Sverige underströk också vikten av att omställningen till fossilfri elproduktion, inklusive vindkraft, bioenergi och kärnkraft, måste påskyndas för att minska EU:s beroende av fossila bränslen.

Kommissionen noterade att det fanns ett brett stöd för likviditetsåtgärder och energisparkrav, men att det fanns vissa tveksamheter kring vinsttak. Kommissionen menade också att pristak på rysk gas inte är en

marknadsåtgärd, utan en geopolitisk signal. Slutligen noterade kommissionen att det fanns intresse för att införa pristak på gas på grossistmarknaden och lovade analysera detta vidare.

Beredskap inför nästa vinter

Kommissionen menade att den generella energiförsörjningen inför vintern var god trots situationen. Flera medlemsstater hade dock meddelat olika krisnivåer enligt förordningen om gasförsörjning. Den genomsnittliga gaslagernivån i EU var högre än väntad och kommissionen arbetade intensivt för att diversifiera EU:s gasimport. Enligt kommissionen fanns det i dagsläget ingen anledning att utlysa EU-beredskap enligt förordningen om gasminskning, men kommissionen analyserade situationen kontinuerligt.

Medlemsstaterna, inklusive Sverige, informerade om hur den nationella situationen såg ut inför vintern. Många medlemsstater, inklusive Sverige, lyfte vikten av åtgärder för att minska energianvändningen. Många, inklusive Sverige, informerade om införda åtgärder för att kompensera konsumenterna. Sverige med flera konstaterade också att den nationella fyllnadsgraden i gaslagerna var god. Några medlemsstater framförde behov av pristak på gas, andra att arbetet med att diversifiera gasimporten borde intensifieras ytterligare och några menade att det behövdes bättre sammanlänknings inom EU.

Sverige framförde att alla fossilfria energikällor, inklusive bioenergi, kärnkraft och vindkraft, måste bidra till att stoppa EU:s beroende av rysk energi. Några medlemsstater underströk särskilt vikten av att påskynda utbyggnaden av den förnybara energiproduktionen.